

2015 METŲ XXV LIETUVOS MOKINIŲ ISTORIJOS OLIMPIADOS

LIETUVA 1987–2004 METAIS: POLITINĖS, SOCIALINĖS-EKONOMINĖS IR KULTŪRINĖS TRANSFORMACIJOS

II ETAPO UŽDUOTYS

DALYVIO(-ĖS) VARDAS, PAVARDĖ _____

DALYVIO(-ĖS) MOKYKLA _____

REZULTATŲ LENTELE

PILDO VERTINTOJAI

	I dalis (1–30 kl.)	II dalis (31–61 kl.)	Iš viso	Parašas
I vertintojas				
II vertintojas				
III vertintojas				
Galutinis rezultatas				

Kiekvieno iš 1–30 klausimų teisingas atsakymas vertinamas vienu tašku. Į šiuos klausimus yra tik po vieną teisingą atsakymą.

1. Pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją Seimas:
 - A kartu su Vyriausybe vykdo užsienio politiką;
 - B nustato Respublikos administracinį suskirstymą;
 - C rengia valstybės biudžeto projektą;
 - D teikia Lietuvos Respublikos pilietybę.

2. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje teigiama, kad visuomenės ir valstybės pagrindas yra:
 - A demokratija;
 - B nepriklausomybė;
 - C šeima;
 - D teisingumas.

3. Kuris iš šių dokumentų nepaminėtas 1990 m. kovo 11 d. akte dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo?
 - A 1905 m. Didžiojo Vilniaus seimo nutarimas.
 - B 1918 m. vasario 16 d. Nepriklausomybės aktas.
 - C 1920 m. gegužės 15 d. Steigiamojo Seimo rezoliucija.
 - D 1975 m. Helsinkio baigiamasis aktas.

4. Lietuvoje 1990 m. nutraukus Glavlito veiklą:
 - A atsisakyta pramonės reguliavimo;
 - B nebevaržytas partijų kūrimas;
 - C nustota persekioti kitaminčius;
 - D panaikinta spaudos cenzūra.

5. Koks yra šios Vilniuje esančios skulptūros pavadinimas?
 - A Baltijos kelias.
 - B Laisvės kelias.
 - C Lietuvos kelias.
 - D Sąjūdžio kelias.



6. Kaip 1990 m. pasivadino Lietuvos komunistų partija?
 - A Darbo partija.
 - B Lietuvos demokratine darbo partija.
 - C Lietuvos socialdemokratų partija.
 - D Naująja Sąjunga.

7. Kelintais metais Lietuvoje buvo įvesta nacionalinė valiuta litas?
 - A 1991 m.
 - B 1992 m.
 - C 1993 m.
 - D 1994 m.

8. Kuris iš šių politikų 2004 m. laikinai ėjo Lietuvos Respublikos Prezidento pareigas?
 A Gediminas Kirkilas.
 B Vytautas Landsbergis.
 C Artūras Paulauskas.
 D Gediminas Vagnorius.
9. Kelintais metais vyriausybė įteikė oficialų prašymą priimti Lietuvą į Europos Sąjungą?
 A 1991 m.
 B 1993 m.
 C 1995 m.
 D 1997 m.
10. Kuri iš šių institucijų paskelbė Kovo 11-osios aktą?
 A Aukščiausioji Taryba – Atkuriamasis Seimas.
 B Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio suvažiavimas.
 C Lietuvos Respublikos Seimas.
 D Steigiamasis Seimas.
11. Kuriam įvykiui paminėti 2014 m. Lietuvos bankas išleido šią proginę monetą?
 A Baltijos keliui.
 B Baltijos šalių nepriklausomybės atkūrimui.
 C Euro įvedimui.
 D Įstojimui į Europos Sąjungą.



12. Pasirinkite teisingą chronologinę įvykių seką.
 1. Lietuvos Respublikos sienos sutartis su Baltarusija.
 2. Lietuvos Respublikos sienos sutartis su Latvija.
 3. Lietuvos Respublikos sienos sutartis su Lenkija.
 4. Lietuvos Respublikos sienos sutartis su Rusija.
- A 4, 2, 3, 1.
 B 2, 1, 3, 4.
 C 3, 1, 2, 4.
 D 4, 3, 2, 1.
13. Kuriuo laikotarpiu litas buvo susietas su JAV doleriu?
 A 1992–2003 m.
 B 1993–2003 m.
 C 1993–2004 m.
 D 1994–2002 m.
14. Pirmasis pagal 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstituciją išrinktas prezidentas buvo:
 A Valdas Adamkus;
 B Algirdas Brazauskas;
 C Vytautas Landsbergis;
 D Rolandas Paksas.

15. Iki kada Lietuvoje buvo naudojamas SSRS rublis?

- A 1991 m.
- B 1992 m.
- C 1993 m.
- D 1994 m.

16. Kuris iš šių įvykių chronologiškai yra pirmasis?

- A Baltijos kelias.
- B Kovo 11-osios nepriklausomybės akto paskelbimas.
- C Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio Steigiamasis suvažiavimas.
- D Michailo Gorbačiovo vizitas Lietuvoje.

17. Stanislovo Kuzmos skulptūra „Pieta“ yra skirta:

- A Birželio 23 d. sukilimo dalyviams;
- B lietuvių tremtiniam;
- C Lietuvos partizanams;
- D Sausio 13 d. aukoms.



18. 2003 m. pagal BVP Lietuva pralenkė šias valstybes:

- A Bulgariją, Latviją, Rumuniją;
- B Bulgariją, Rumuniją, Vengriją;
- C Estiją, Latviją, Lenkiją;
- D Latviją, Lenkiją, Vengriją.

19. Lietuvos ekonomika 2000–2003 m. sparčiausiai augo šiuose Lietuvos miestuose:

- A Kaune, Panevėžyje, Vilniuje;
- B Alytuje, Klaipėdoje, Vilniuje;
- C Klaipėdoje, Šiauliuose, Vilniuje;
- D Kaune, Klaipėdoje, Vilniuje.

20. 1997 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė įstatymą, kuriuo Laisvės diena paskelbė:

- A Sausio 13 d.
- B Rugpjūčio 23 d.
- C Rugpjūčio 31 d.
- D Rugsėjo 8 d.

21. Į kurias valstybes iki 2004 m. daugiausia emigravo Lietuvos gyventojai?

- A Airiją, Ispaniją, Izraelį, Vokietiją.
- B Airiją, Ispaniją, JAV, Jungtinę Karalystę.
- C Ispaniją, Jungtinę Karalystę, Rusijos Federaciją, Vokietiją.
- D Jungtinę Karalystę, JAV, Rusijos Federaciją, Vokietiją.

22. Su kuria iš šių valstybių Lietuvos Respublika neturi sienos?
A Baltarusija;
B Lenkija;
C Rusija;
D Vokietija.
23. Antrosios Lietuvos Respublikos sienų neliečiamumas paskelbtas remiantis:
A Atlanto chartija;
B Helsinkio Baigiamuoju aktu;
C Jungtinių Tautų Chartija;
D Potsdamo konferencijos nutarimu.
24. Kuri užsienio valstybė pirmoji atidarė savo ambasadą Vilniuje?
A Danija.
B Islandija.
C Norvegija.
D Švedija.
25. 1991 m. rugsėjo 17 d. Lietuva buvo priimta į:
A Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizaciją;
B Jungtinių Tautų Organizaciją;
C Pasaulio banką;
D Tarptautinį olimpinį komitetą.
26. Kelintais metais Lietuva buvo pakviesta pradėti derybas dėl narystės Šiaurės Atlanto organizacijoje?
A 1994 m.
B 2000 m.
C 2002 m.
D 2004 m.
27. Kurioje valstybėje Lietuvos kariai pirmą kartą dalyvavo taikos palaikymo operacijoje?
A Albanijoje.
B Jugoslavijoje.
C Kroatijoje.
D Makedonijoje.
28. 1993 m. rugpjūčio 31 d.:
A Iš Lietuvos išvyko paskutinis okupacinės kariuomenės dalinys;
B Lietuva pradėjo derybas su Rusijos Federacija dėl kariuomenės išvedimo;
C Lietuva sudarė sutartį su Rusijos Federacija dėl okupacinės kariuomenės išvedimo;
D Lietuvos gyventojai referendumu balsavo už okupacinės kariuomenės išvedimą.
29. Kuri diena pagal Lietuvos Respublikos atmintinų dienų įstatymą yra paskelbta Lietuvos įstojimo į NATO diena?
A Kovo 27 d.
B Kovo 29 d.
C Balandžio 4 d.
D Balandžio 7 d.
30. Kuris Lietuvos sportininkas tapo pirmuoju olimpiu čempionu po Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo?
A Virgilijus Alekna.
B Romas Ubartas.
C Gintautas Umaras.
D Vida Vencienė.

II DALIS

Į 31–41 klausimus atsakykite remdamiesi žemiau pateiktais šaltiniais A, B, C ir D.

Šaltinis A („Provokacija nepavyko“. *Komjaunimo tiesa*, 1987 m. rugpjūčio 25 d., Nr. 162.)

Iškraipant akivaizdžiausius istorinius faktus buvo isteriškai reiškiami neapykanta dabartiniam mūsų gyvenimui. Santūrus mūsų žmonės. Bet ir kantriai iš atsitiktinių klausytojų imdavo reikšti nepasitenkinimą, buvo girdėti pašaiپیų replikų, protesto šūksnių: kam jie atstovauja? Kas juos įpareigojo kalbėti lietuvių tautos vardu? Nepavyko religiniams ekstremistams išprovokuoti masinę „akciją“. Kas priedavo prie susibūrusių, kas nuedavo.

Į Vilnių buvo atvykę kapitalistinių šalių spaudos atstovų ir jie turėjo galimybę laisvai pasikalbėti su žmonėmis. Kiek sąžiningai jie nušvies tą sekmadienį Vilniuje – jų padorumo ir profesinės etikos reikalas.

Šaltinis B (Karikatūra „Laisvės kaina“)



Užrašų paaiškinimas:

1. Sąskaita-faktūra: Už grotas, vielas, šunis...
2. Ar turėsiu Jums mokėti rubliais?

Šaltinis C (Kardinolo Vincento Sladkevičiaus pamokslas pasakytas Šv. Mišių metu 1988 m. spalio 23 d. prie tikintiesiems grąžintos Vilniaus arkikatedros)

„Mes džiaugiamės, kad suplevėsavo trispalvė vėliava, kaip mūsų tautos gyvybės ženklas. Visam pasauliui mes skelbiame: lietuvių tauta yra gyva tauta! Lietuvių tauta yra ne tik gyva tauta. Ji nori būti ir savarankiška, nepriklausoma tauta, niekieno batų nemindžiojama! Ji nori savarankiškai tvarkyti savo gyvenimą ir reikalus. Ir mes tikime, kad prasidėję pasikeitimai atves mus į tą palaimingą Lietuvos ateitį – į savarankišką tautos gyvenimą. Bet, brangieji, mokėkime laukti, mokėkime būti kantrūs, mokėkime vienas kitam kulnų nemindžioti. Mokėkime vienas kito nestumdyti, neįžeidinėti. Ateis rudenį pasėtam pasikeitimo želmeniui pavasaris ir vasara ir atneš pasikeitimo derlių mūsų tautai, palaimingą jos ateitimi pasireiškiantį. Reikia, brangieji, mokėti ne tik kantriai laukti, bet kaip želmeniui ir augti. Laukimas – tai ne stagnacija, tai ne stovėjimas vietoj, tai augimas. Želmuo augs pavasarį, išplauks varpos ir pasirodys pirmieji grūdai varpose. Brangieji, laukti tai reiškia – augti. Ir mūsų tauta turi savo laukimą sujungti su augimu. Kokia kryptimi turime augti, mums labai gražiai nurodo Kristaus Evangelija, pasakodama apie Vaikelį Jėzų, kuris „augo išmintimi, metais ir malone Dieve ir žmonių akyse“ (Lk 2, 52). Mūsų tauta didžia dalimi panaši arba nori būti panaši dvasiškai į Vaikelį Jėzų ir augti kaip tik šitomis svarbiausiomis kryptimis. Augti išmintimi, augti malone Dievo ir žmonių akyse – šito, brangieji, mes visi trokštame. Vieni kitiems linkėkime ir vieni kitiems padėkime augti. Norime būti didesnė tauta – tad aukime“.

Šaltinis D (Istoriko A. E. Senno nuomonė apie pozicijas dėl Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo)

Nors lietuviai sutarė dėl nepriklausomybės idėjos, egzistavo dvi pagrindinės mąstymo linijos dėl to, kaip paversti žodžius veiksmais. Viena vertus, LKP lyderiai buvo linkę veikti pamažu ir sukelti mažiausiai konfliktų su Maskva; antra vertus, radikalusis Sąjūdžio sparnas nujautė, kad konfliktas su Maskva neišvengiamas, ir todėl manė, jog lietuviai turėtų veikti greitai nesibaimindami dėl Maskvos reakcijos. Tarp šių dviejų kraštutinumų, puldama tai į vieną, tai į kitą pusę, atsidūrė turbūt dauguma Lietuvos visuomenės. Brazauskas, žinoma, propagavo laipsnišką artėjimą – „žingsnis po žingsnio“, kaip jis vadino. [...] LKP reikalavo „nepriklausomą Lietuvos valstybę atkurti“ parlamentiniu konstituciniu būdu, ir Brazauskas vėliau apibūdino tai kaip „revoliucingą žingsnį“, nutiesusį kelią Kovo 11-osios deklaracijai. Tačiau Sąjūdžio lyderiai atmetė LKP iniciatyvas kaip priešrinkiminius manevrus. [...] Lietuviai kategoriškai atmetė Gorbačiovo finansinius ir teritorinius grasinimus. Landsbergis pareiškė, kad „jei vieni kitiems pateiktų sąskaitas, Lietuvos sąskaita būtų dešimteriopai didesnė“.

31. Kuriam įvykiui paminėti buvo organizuotas mitingas aprašytas šaltinyje A? Nurodykite du jo metu išskeltus reikalavimus?

Įvykis _____

1 _____

2 _____

(3 taškai)

32. Kokią skaitytojų nuomonę norėjo suformuoti laikraštis „Komjaunimo tiesa“ (šaltinis A)? Paaiškinkite, kodėl to buvo siekiama?

(2 taškai)

33. Kokia yra pagrindinė karikatūros (šaltinis B) mintis?

(1 taškas)

34. Remdamiesi karikatūra (šaltinis B), paaiškinkite, kodėl anot M. Gorbačiovo Lietuva turėjo susimokėti.

(1 taškas)

35. Kokias dvi pagrindines mintis išsakė kardinolas V. Sladkevičius (šaltinis C)? Paaiškinkite, kodėl kiekviena iš jų buvo aktuali tuo laikotarpiu.

1 _____

Paaiškinimas _____

2 _____

Paaiškinimas _____

(4 taškai)

36. Kodėl kardinolo V. Sladkevičiaus kalba buvo ypač svarbi to meto Lietuvos visuomenei?

(1 taškas)

37. Kuriam komunistinės ideologijos principui prieštaravo Vilniaus arkikatedros gražinimas tikintiesiems? Paaiškinkite, kodėl buvo priimtas toks sprendimas?

(2 taškai)

38. Kodėl Šv. Mišios 1988 m. spalio 23 d. buvo aukotos šalia katedros, o ne jos viduje?

(1 taškas)

39. Remdamiesi šaltiniu D, nurodykite, kokios pozicijos Lietuvos nepriklausomybės klausimu laikėsi Sąjūdis ir LKP? Nurodykite po du argumentus kiekvienai pozicijai pagrįsti.

Sąjūdžio pozicija _____

1 _____

2 _____

LKP pozicija _____

1 _____

2 _____

(4 taškai)

40. Kuri pozicija (Sąjūdžio ar LKP) Lietuvos nepriklausomybės klausimu tuo metu buvo perspektyvesnė? Paaiškinkite, kodėl taip manote.

1 _____

2 _____

(2 taškai)

41. Nurodykite po dvi vidaus ir išorės aplinkybes palankias Lietuvos nepriklausomybės atkūrimui.

Vidaus

1 _____

2 _____

Išorės

1 _____

2 _____

(4 taškai)

I 42–53 klausimus atsakykite remdamiesi žemiau pateiktais šaltiniais A, B, C, D ir E.

Šaltinis A (Iš ataskaitos dėl kiekvienos valstybės kandidatės pažangos rengiantis narystei ES)

Lietuvos pažanga skirtingose srityse yra netolygi. Reikia dėti daugiau pastangų, kad būtų baigta kurti įstatyminė vidaus rinkos bazė ir sustiprintos jos institucijos. Kitose srityse, pvz. aplinkosaugos, kur teisės aktų transponavimo tempas buvo įspūdingas, reikia užtikrinti, kad teisės aktų įgyvendinimo ir vykdymo priežiūros struktūros būtų tokios, kad sudarytų sąlygas vykdyti įstatymus. Lietuva pasinaudojo Europos Sutarties institucijomis, kad išspręstų neišspręstus dvišalės prekybos ir bendradarbiavimo klausimus. Lietuva dėjo tam tikras pastangas, kad įgyvendintų kai kuriuos artimiausio laikotarpio Stojimo partnerystės prioritetus. Tačiau dar reikia daug pastangų, kad būtų visiškai įgyvendinti prioritetai energetikos (energetikos plėtojimo strategijos sukūrimas), ekonominės reformos (vidutinės trukmės laikotarpio ekonominės programos sukūrimas), administracinių gebėjimų (finansų kontrolė ir regioninė plėtra), vidaus rinkos (viešieji pirkimai, intelektinė nuosavybė ir valstybės pagalba) bei teisingumo ir vidaus reikalų srityse (sienos valdymo tobulinimas). Lietuva, neseniai padarė ryškią pažangą, tačiau dar negali visiškai patenkinti nei vieno kriterijaus, ypač dėl to, kad daugelio priemonių dar nebuvo imtasi. [...] Pažangą padarė ir Lietuva, kuriai vis dar reikia baigti privatizaciją, pertvarkyti energetikos sektorių ir užtikrinti sklandų bankroto procedūrų veikimą.

Šaltinis B (Iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos papildymo)

LR Seimas priima ir skelbia šį Konstitucinį aktą:

1. Lietuvos Respublika, būdama Europos Sąjungos valstybe nare, dalijasi ar patiki Europos Sąjungai valstybės institucijų kompetenciją sutartyse, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, numatytose srityse ir tiek, kad kartu su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis narėmis bendrai vykdytų narystės įsipareigojimus šiose srityse, taip pat naudotųsi narystės teisėmis.

2. Europos Sąjungos teisės normos yra sudedamoji Lietuvos Respublikos teisinės sistemos dalis. Jeigu tai kyla iš sutarčių, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga, Europos Sąjungos teisės normos taikomos tiesiogiai, o teisės normų kolizijos atveju jos turi viršenybę prieš Lietuvos Respublikos įstatymus ir kitus teisės aktus.

3. Vyriausybė informuoja Seimą apie pasiūlymus priimti Europos Sąjungos teisės aktus. Dėl pasiūlymų priimti Europos Sąjungos teisės aktus, reglamentuojančius sritis, kurios pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją susijusios su Seimo kompetencija, Vyriausybė konsultuojasi su Seimu. Seimas gali rekomenduoti Vyriausybei Lietuvos Respublikos poziciją dėl šių pasiūlymų. Seimo Europos reikalų komitetas ir Užsienio reikalų komitetas Seimo statuto nustatyta tvarka Vyriausybei gali pateikti Seimo nuomonę dėl pasiūlymų priimti Europos Sąjungos teisės aktus. Vyriausybė įvertina Seimo ar jo komitetų teikiamas rekomendacijas ar nuomones ir informuoja Seimą apie jų vykdymą teisės aktų nustatyta tvarka.

Šaltinis C (Nuomonės dėl Lietuvos narystės ES)

[...] ES teisinis reguliavimas, finansinė parama ir paskatos vykdyti struktūrines reformas prisidėjo prie mūsų valstybės kūrimo ir stiprinimo. Narystė ES suteikia unikalią galimybę perimti geriausią ES patirtį valstybės valdyme bei pasinaudoti ES teikiama finansine parama savo šalies puoselėjimui.

[...] Tai plačios galimybės mūsų verslui. Dėl laisvo kapitalo, pinigų ir paslaugų judėjimo lietuvių verslininkai gali nevaržomai veikti 500 milijonų vartotojų turinčioje ES vidaus rinkoje.

[...] Tai europietišku vertybių sklaida. Šiandien Lietuvos piliečiai gali daug lengviau pažinti kitas Europos šalis. Lietuviai be suvaržymų gali įsidarbinti daugumoje ES šalių. Galų gale, ES narystė atveria naujas galimybes mūsų studentams ar moksleiviams pažinti kitas ES šalis, mokytis ES šalių universitetuose ar mokyklose.

[...] Lietuva iš finansinės ES paramos gauna gerokai daugiau nei sumoka į ES biudžetą. [...] didžiausias ES finansinės paramos poveikis Lietuvoje teko investicijoms, antroje vietoje – privataus sektoriaus vartojimo augimas. [...] didžiausia paramos dalis teko mūsų šalies žemės ūkiui. Antroje vietoje – projektai, susiję su infrastruktūra. [...] Be to, žemės ūkis gavo ir nemažai subsidijų tiesioginių pajamų forma, kurioms gauti tereikėjo deklaruoti savo veiklą.

Deja, kai kalbame apie narystės ES naudą ir kaštus, yra ne vienas „bet“. [...] Narystė ES paskatino ir perdėm didelį visuomenės optimizmą dėl ateities pajamų, kuris smarkiai prisidėjo prie nekilnojamojo turto bei kreditų bumo įsisiūbavimo. Negalima nepaminėti ir perinvestavimo efekto, kuris buvo ypač opus pirmaisiais ES paramos įsisavinimo metais. Kai kurios ūkio sritys (pvz., mėsos pramonė) savo ateities perspektyvas vertino pernelyg optimistiškai. Pagunda lengvai gauti ES pinigus lėmė tai, kad tikrai stiprios mėsos perdirbimo įmonės bankrutavo, per daug modernizavę ir išplėtę savo pajėgumus. [...] Negalima nesutikti ir su tais kritikais, kurie teigia, jog nuolat subsidijuojant mažai našiai veiklas (pvz., žemės ūkį), gali būti stabdoma visos šalies ekonomikos pažanga.

Šaltinis D (Antanas Valionis ir Valdas Adamkus apie referendumą dėl narystės ES)

[...] A. Valionis taip pat pažymėjo, kad tapdama visateise ES nare, Lietuva įgaus naujus ir įtakingus instrumentus savo nacionalinių interesų formulavimui, pristatymui ir įgyvendinimui.

Pasak ministro, jau šiuo metu ES institucijų reformas svarstančiame Europos konvente atsispindi dabartinė Sąjungos interesų įvairovė, kurių derinimas leidžia ieškoti Lietuvai priimtinių „koalicijų“.

„Čia mums yra aktuali būsimųjų ES narių, taip pat mažesniųjų ES valstybių patirtis ir bendradarbiavimas“, – sakė A. Valionis.

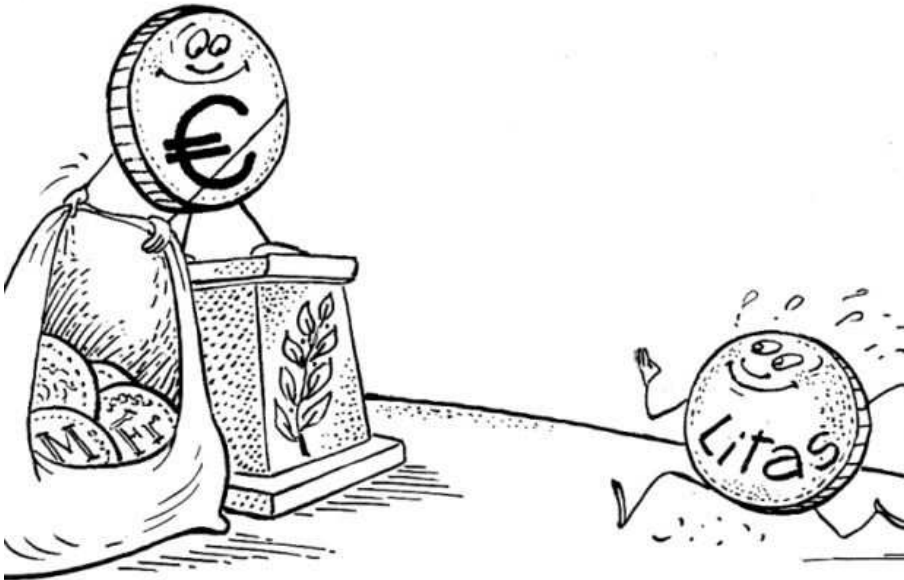
[...] Sveikindamas susirinkusius konferencijos dalyvius V. Adamkus sakė, kad kelias į ES privalo būti grindžiamas ne primityvia propaganda, bet atviru pilietiniu dialogu, viešumu, skaidrumu, bendromis

diskusijomis ir susitarimais. V. Adamkaus teigimu, tik tokiu atveju žmonės pasitikės referendumu ir jis bus sėkmingas.

V. Adamkus taip pat sakė, kad šiuo metu Lietuvos valdžia laiko didelį egzaminą – europietiško, skaidrumo, sąžiningo tarnavimo Lietuvos žmonėms egzaminą.

„Mūsų, Lietuvos piliečių, pareiga – savo reiklumu, savo aktyviu dalyvavimu padėti mūsų valdžiai šį egzaminą išlaikyti“, – sakė V. Adamkus.

Šaltinis E (2002 m. Andriaus Deltuvas karikatūra „Pasitikiu protingais žmonėmis“)



42. Remdamiesi šaltiniu A išvardinkite svarbiausius darbus teisės ir ekonomikos srityse, kuriuos turi atlikti Lietuva, siekdama narystės ES.

Teisės srityje

1 _____
2 _____

Ekonomikos srityje

1 _____
2 _____

(4 taškai)

43. Remdamiesi žiniomis nurodykite, kokie reikalavimai buvo keliami šaliai kandidatėi į ES nares?

1 _____
2 _____
3 _____

(3 taškai)

44. Remdamiesi šaltiniu B, nurodykite, kodėl Lietuva dalijasi ar patiki dalį savo institucijų kompetencijų ES?

1 _____
2 _____

(2 taškai)

45. Remdamiesi šaltiniu B nurodykite, koks yra ES teisės ir Lietuvos teisės normų santykis?

1 _____
2 _____
3 _____

(3 taškai)

46. Paaiškinkite šaltinio B trečio punkto pagrindinę mintį.

(1 taškas)

47. Remdamiesi šaltiniu C nurodykite, Lietuvos narystės ES privalumus ir trūkumus?

Privalumai

1 _____
 2 _____
 3 _____

Trūkumai

1 _____
 2 _____
 3 _____

(6 taškai)

48. Remdamiesi šaltiniu D nurodykite, kaip 2003 m. buvo apsispręsta dėl Lietuvos stojimo į ES?

(1 taškas)

49. Remdamiesi šaltiniu D, nurodykite du A. Valionio argumentus už Lietuvos narystę ES.

1 _____
 2 _____

(2 taškai)

50. Remdamiesi šaltiniu D nurodykite, kokiais, pasak V. Adamkus, demokratijos principais grindžiamas kelias į ES?

1 _____
 2 _____
 3 _____

(3 taškai)

51. Kokia karikatūros (šaltinio E) pagrindinė mintis? Paaiškinkite jos pavadinimo prasmę?

(2 taškai)

52. Remiantis šaltiniu E ir žiniomis, išvardinkite penkias ES šalis, įsivedusias eurą 2002 metais?

1 _____ 2 _____ 3 _____
 4 _____ 5 _____

(1 taškas)

53. Remiantis šaltiniais ir žiniomis, įvardinkite, kurios europietiškos vertybės sunkiau prigijo Lietuvoje? Paaiškinkite, kodėl?

1 _____
 2 _____
 3 _____

Paaiškinimas _____

(4 taškai)

Į 54–61 klausimus atsakykite remdamiesi žemiau pateiktais šaltiniais A ir B.

Šaltinis A (Iš 1993 m. sausio 21 d. Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko, laikinai einančio Respublikos Prezidento pareigas, A. Brazausko metinio pranešimo Seimui)

Nors vis stiprėjo išorinis valstybės nepriklausomybės įtvirtinimas, tačiau blogėjo vidaus politinė, ekonominė ir socialinė padėtis. [...] Buvo bandoma įtvirtinti valdžią triukšmingomis politinėmis akcijomis. Niekuo negalima pateisinti politinių organizacijų tiesioginių apeliacijų į tautą ar atskiras gyventojų grupes, kurstančių piliečius prieš teisėtas valstybės institucijas. [...] Ryškiausia tendencija 1992 m. Lietuvos ūkyje – didėjanti ekonominė krizė, kurią iliustruoja bendrojo nacionalinio produkto (BVP), apibūdinančio ūkinių subjektų galutinius veiklos rezultatus, sumažėjimas. [...] Viena iš pagrindinių reformos krypčių – privatizacija, su kuria susiję visi Lietuvos žmonės. Tikrąją privatizacijos eigą rodo tokie duomenys: per visą privatizavimo laikotarpį privatizuotą tik 15,2 procento viso įmonių įstatyminio kapitalo, arba 32 procentai viso numatyti privatizuoti kapitalo vertės. [...] Vienas iš vykdytos žemės reformos tikslų – atstatyti buvusių savininkų ir paveldėtojų nuosavybės teises. Beveik pusė milijono žmonių nori susigrąžinti žemę natūra, tik apie 70 tūkstančių pretendentų nori gauti kompensaciją. Sudėtingai privatizuojamas žemės ūkio turtas. Padaryta ne viena klaida jau įstatymų, o ypač poįstatyminių aktų priėmimo metu. [...] Blogėjantis gyvenimas ir krintantis vartojimo lygis, nelengva ekologinė padėtis neigiamai veikė tiek Lietuvos gyventojų fizinę, tiek psichinę sveikatą. Daugiau miršta kūdikių, nemažėja sergančiųjų širdies ir kraujagyslių ligomis mirtingumas, taip pat padidėjo traumatizmas. [...] Nors iki šiol neturime nacionalinio saugumo koncepcijos, šiandien galime konstatuoti, kad mūsų jauna valstybė jau turi veikiančią krašto apsaugos sistemą. Krašto apsaugos daliniuose šiuo metu tarnauja 6800 Lietuvos jaunuolių, pašauktų į būtinąją tarnybą.

Šaltinis B (Iš 2000 m. Lietuvos Respublikos Prezidento V. Adamkaus metinio pranešimo)

Jau dešimtį metų išgyvename esmingų permainų laiką: keičiasi visuomenės gyvenimo sankloda, ūkiniai žmonių santykiai, tautos kelio kryptys. [...] Lietuvos ūkis, kad ir patyręs didelių nuostolių, išlaikė Rusijos krizės egzaminą. Deja, šio egzamino neišlaikėme mes, šalies valdžia. Nesugebėjome ne tik suformuluoti realaus praėjusio metų biudžeto, bet ir laiku jo pataisyti. [...] Gruodžio mėnesį Helsinkyje Lietuva buvo pakviesta derėtis dėl narystės Europos Sąjungoje. Tai viena – viltingoji praėjusių metų pusė. Kita – daug sudėtingesnė ir skaudesnė, pažymėta krizės ženklais. Pernai net 4,1 nuošimčio sumažėjo Lietuvos bendrasis vidaus produktas. Didėjo ir šiuo metu iki 13 milijardų litų išaugo valstybės skola. Ir paradoksalu, ir dėsninga, kad krizės ženklai išryškėjo dešimtaisiais nepriklausomybės metais. Jie rodo ne ką kitą, o neįgyvendintų reformų kainą. [...] Ilgokai nepripažintas pernykštis ūkio nuosmukis sukėlė skaudžių socialinių padarinių. Žlugusio praėjusių metų biudžeto skolos ir šių metų nepritekliai prislėgė švietimą, socialinę apsaugą, policiją. Neregėtai padidėjo bedarbystė. Padaugėjo skurdo. [...] Ūkiniai ir socialiniai sunkumai dar labiau išryškino senokai užsitęsusių atskirų valstybės sričių valdymo krizę. Nusikalstamas neūkiškumas, būtinų sprendimų atidėliojimas, asmeninės atsakomybės vengimas – akivaizdžiausi šios krizės bruožai. Nugalėtos valstybinės įmonės ir nepakankamai veikli teisėsauga – liūdniausi jos padariniai. [...] Daugiau gyvybės kaimui suteiktų susikūrusi žemės rinka. Deja, šiandien jai formuotis trukdo daug dirbtinių kliūčių. Nėra normalu, kad ligi šiol savininkams gražinta tik pusė jiems priklausančios žemės. [...] Nežabojama korupcija tampa nacionalinio saugumo problema. Tai rimta valstybės liga. Dėl jos prarandamos didelės biudžeto lėšos, pakertamas piliečių pasitikėjimas valstybe.

54. Remdamiesi šaltiniu A, nurodykite problemas, kurias A. Brazauskas įvardija kalbėdamas apie Lietuvos politinę, ekonominę ir socialinę padėtį.

Politinė _____

Ekonominė _____

Socialinė _____

55. Remdamiesi šaltiniu B, nurodykite problemas, kurias V. Adamkus įvardija kalbėdamas apie Lietuvos politinę, ekonominę ir socialinę padėtį.

Politinė _____

Ekonominė _____

Socialinė _____

(3 taškai)

56. Nurodykite A. Brazausko ir V. Adamkaus politinės padėties vertinimo panašumus ir skirtumus.

Panašumas _____

Skirtumas _____

(2 taškai)

57. Nurodykite A. Brazausko ir V. Adamkaus ekonominės padėties vertinimo panašumus ir skirtumus.

Panašumas _____

Skirtumas _____

(2 taškai)

58. Nurodykite A. Brazausko ir V. Adamkaus socialinės padėties vertinimo panašumus ir skirtumus.

Panašumas _____

Skirtumas _____

(2 taškai)

59. Remdamiesi šaltiniu A, nurodykite A. Brazausko įvardytus du teigiamus Lietuvos pasiekimus.

1 _____

2 _____

(2 taškai)

60. Remdamiesi šaltiniu B, nurodykite V. Adamkaus įvardytus du teigiamus Lietuvos pasiekimus.

1 _____

2 _____

(2 taškai)

61. Palyginę šaltinius, įvertinkite Lietuvos politinio, ekonominio ir socialinio gyvenimo kitimą. Nurodykite, koks išryškėjo pozityvus ir negatyvus Lietuvos raidos aspektas.

Politinis _____

Ekonominis _____

Socialinis _____

Pozityvus _____

Negatyvus _____

(5 taškai)